

شماره ۱۱۸۴۵ / ۳۹۳۹۳ هـ

تاریخ ۱۳۸۶ / ۱۲ / ۲۶

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

معاون برنامه ریزی
۰۰۶

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت دادگستری

وزارت آموزش و پرورش - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

وزارت صنایع و معادن - وزارت بازرگانی - وزارت کشور - وزارت راه و ترابری

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد جزء (۴) بند "ج" ماده (۱۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳، آیین نامه نظام بانکداری الکترونیکی را به شرح زیر تصویب نمود:

"آیین نامه نظام بانکداری الکترونیکی"

ماده ۱ - در این آیین نامه اصطلاحات به شرح زیر به کار رفته اند:

الف - بانک: کلیه بانک های دولتی و غیردولتی.

ب - دستگاه های اجرایی: دستگاه های مشمول ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه و

نهادهای عمومی غیر دولتی از جمله شهرداریها و سازمان تامین اجتماعی.

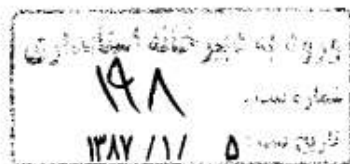
ج - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

د - تراکنش: یک پیام الکترونیکی که بنا به تقاضای مشتری در یکی از درگاه های ارائه

خدمت بانکی نظیر خودپرداز و یا پایانه فروش، ایجاد و به شبکه الکترونیکی بانکی ارسال می شود.

ه - بانکداری همراه (معادل Mobile Banking): ارائه خدمات بانکی غیر حضوری از طریق

سامانه های تلفن همراه.

حسابداری
حسابداری
سقف

تصویب نامه هیئت وزیران

- و - بر خط (معادل On line): هرگونه تراکنشی که تکمیل آن مستلزم ارتباط بدون وقفه با سامانه‌های رایانه ای مرکزی برای سنجش اعتبار و صحت تراکنش باشد.
- ز - برون خط (معادل Off-line): هرگونه تراکنشی که تکمیل آن بدون نیاز به تعامل با سامانه های رایانه ای مرکزی برای سنجش اعتبار و صحت تراکنش میسر باشد.
- ح - پایانه فروش (معادل Electronic Fund Transfer/Point of Sale (Eft/pos): دستگاهی که با پذیرش کارت بانکی می تواند امکانی را فراهم کند که وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب فروشنده منتقل شود.
- ط - پرداخت حضوری الکترونیک: پرداخت به وسیله انجام تراکنش بین یک ابزار شناسایی فیزیکی (نظیر کارت) و یک ابزار پذیرش فیزیکی (نظیر پایانه فروش) که به صورت الکترونیکی و بدون مراجعه به شعبه یا واحد بانکی صورت پذیرد.
- ی - پرداخت غیر حضوری الکترونیک: پرداخت به وسیله انجام تراکنش بین یک ابزار شناسایی مجازی (نظیر شناسه و رمز اینترنتی) و یک درگاه پذیرش مجازی (نظیر تارنمای اینترنتی) که به صورت الکترونیکی و بدون مراجعه به شعبه یا واحد بانکی صورت پذیرد.
- ک - حسابهای متمرکز: انواع حسابهای بانکی که در سامانه‌های رایانه‌ای مرکزی یک بانک نگهداری شده و کلیه شعب و واحدهای متصل به سامانه رایانه مرکزی بانک می‌توانند بدون محدودیت فیزیکی عملیات بانکی متعارف نظیر واریز و برداشت را با آن به انجام رسانند.
- ل - خودپرداز (معادل Automated Teller Machine (ATM): دستگاهی که با شناسایی مشتری از طریق کارت بانکی یا ابزارهای شناسایی الکترونیک نظیر آن امور تحویل‌داری شعبه بانکی را به صورت الکترونیکی انجام می‌دهد.
- م - کیف پول الکترونیکی (معادل Electronic Purse): وجه ذخیره شده بر تراشه الکترونیکی که همانند اسکناس و مسکوک به خودی خود دارای ارزش بوده و قابلیت انجام تراکنش برون خطی را دارد.
- ن - موافقتنامه سطح خدمت رسانی (معادل Service Level Agreement (SLA)): موافقتنامه‌ای که بین خدمت دهنده و خدمت گیرنده امضا می شود و مواردی چون تعریف، حداقل شاخصهای کیفیت و اولویتهای خدمت و همچنین مسؤولیتهای، تضمینها و جرایم ناشی از عملکرد ضعیف خدمت دهنده را در بر می‌گیرد.

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۲ - بانک مرکزی تعیین راهبردها و راهبری زیر ساختهای نظام جامع پرداخت و بانکداری الکترونیکی را بر عهده دارد. بانکها و دستگاههای اجرایی کشور موظفند در طرحهایی که به هر شکل متضمن دریافت و پرداخت الکترونیکی و وجوه بین بانکی باشد، مطابق با استانداردها و دستورالعمل تدوین شده توسط این بانک عمل نمایند.

ماده ۳ - به منظور توسعه بانکداری الکترونیک، بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظفند با همکاری دستگاههای اجرایی به خصوص وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، زمینههای لازم را جهت ایجاد زیر ساختهای برنامه های توسعه بانکداری الکترونیک مانند امور مخابراتی و ارتباطی در بانکها فراهم آورند.

ماده ۴ - بانک مرکزی موظف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، تمهیدات لازم را جهت تأمین امنیت بانکداری الکترونیکی فراهم آورد. مسئولیت برقراری امنیت بانکداری الکترونیکی بر اساس استانداردهای بین المللی بر عهده بانک مرکزی است. این امر نافی مسئولیت بانکها در خصوص برقراری امنیت بانکداری الکترونیک نبوده و تبعات ناشی از آن بر عهده بانکها می باشد.

ماده ۵ - به منظور ترغیب به استفاده خدمات بانکداری الکترونیک، بانک مرکزی موظف است همزمان با ابلاغ این آیین نامه نسبت به کاهش تدریجی سهم کارمزد شتاب از کارمزد خدمات بانکداری الکترونیک اقدام نماید.

ماده ۶ - کلیه بانکهای کشور مکلفند تا پایان سال ۱۳۸۷ امکان واریز و برداشت بر خط وجوه را برای تمامی حسابهای عندالمطالبه خود فراهم نمایند. ضمناً بانکها مکلفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه نسبت به ایجاد امکان واریز بر خط بازپرداخت وجوه اقساط تسهیلات دریافتی به شبکه بانکی توسط مشتریان اقدام نمایند.

ماده ۷ - بانکها موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، حداقل یک پایانه پرداخت غیر حضوری به غیر از دستگاههای ATM و POS نظیر تلفن بانک، بانک همراه و اینترنت را با لحاظ مسایل امنیتی به گونه ای فعال نمایند که قابلیت نقل و انتقال الکترونیکی وجوه بین حسابهای خود و پرداخت الکترونیکی را داشته باشند.

ماده ۸ - بانکها مکلفند تا شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، امکانات لازم را جهت امکان پذیرش و انجام تراکنش تمامی کارتهای خود در تمامی درگاههای پرداخت غیر حضوری (نظیر اینترنت) سایر بانکها که مورد تأیید بانک مرکزی باشند، فراهم سازند.

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۹ - کلیه بانکهای کشور مکلفند تا شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه امکان پرداخت تمامی قبوض اعم از قبض هزینه استفاده از خدمات (آب، برق، گاز و غیره)، عوارض و جرایم را در تمامی خودپردازهای خود به گونه ای فعال نمایند که قابلیت پذیرش و انجام تراکنش کارتهای تمام بانکها را داشته باشد.

ماده ۱۰ - بانک مرکزی مکلف است دستورالعمل صدور و راهبری کارتهای اعتباری فراگیر را که فاقد قابلیت برداشت نقدی بوده و به صورت بین بانکی قابل استفاده باشد، ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین نامه به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید.

ماده ۱۱ - بانکهای کشور مکلفند نسبت به کارتهای اعتباری به کل جمعیت را حداقل به شرح جدول زیر حفظ نمایند:

دوره زمانی	کارتهای اعتباری به کل جمعیت
پایان سال ۱۳۸۷	سه درصد
پایان سال ۱۳۸۸	سیزده درصد
پایان سال ۱۳۸۹	بیست درصد

ماده ۱۲ - بانک مرکزی مکلف است از ابتدای سال ۱۳۸۷ مرکز دادهای (Data Center) مربوط به دادههای تراکنش بانکی مشتریان و عملکردی کلیه پایانههای بانکها را ایجاد نماید. کلیه بانکهای کشور موظفند تمهیداتی را فراهم سازند تا از زمان ایجاد مرکز داده ای مزبور دادههای یادشده به طور مرتب در چارچوب دستورالعمل بانک مرکزی به مرکز دادهای ارسال شود.

ماده ۱۳ - کلیه بانکهای کشور مکلفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، مرکز امداد (Help Desk) شبانه روزی (۲۴ ساعت در روز، هفت روز هفته) خود را برای پاسخگویی به مشکلات و مسایل مشتریان ایجاد و راهبری نمایند. مراکز امداد مزبور باید توانایی رفع سریع مشکلات مشتریان را به صورت عملیاتی داشته باشند.

ماده ۱۴ - به منظور فراگیر شدن استفاده از خدمات بانکداری الکترونیکی بانکها مکلفند اطلاع رسانی در خصوص استفاده عموم از خدمات بانکداری الکترونیکی را از طریق رسانهها و همچنین از طریق شعب خود انجام دهند.

ماده ۱۵ - به منظور ارائه شبانه روزی و بدون وقفه خدمات بانکی الکترونیکی به مردم، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است ظرف یک سال پس از ابلاغ این آیین نامه،

تصویب نامه هیئت وزیران

زیرساخت و بسترهای مخابراتی مناسب را مطابق با موافقتنامه سطح خدمت رسانی (SLA) مورد نظر بانک مرکزی برای کلیه شعب، خودپردازها، بجه‌ها و سایر پایانه‌های مورد نیاز فعالیتهای بانکی فراهم کند. همچنین علاوه بر توسعه شبکه‌های موجود، نسبت به ایجاد و به‌کارگیری شبکه‌های پشتیبان و ارائه خدمات ارتباطی اقدام نموده و به منظور توسعه امنیت مورد نیاز سیستمهای بانکی، در راه اندازی ماهواره ملی و شبکه اینترنت ملی حداکثر تا یک سال پس از ابلاغ این آیین‌نامه اقدام نماید.

ماده ۱۶ - به منظور جلب اعتماد عمومی برای استفاده از خدمات بانکی الکترونیکی و پیشگیری از ضرر و زیان ناشی از استفاده خدمات بانکی الکترونیکی، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است اقدامات لازم برای تأمین بودجه مورد نیاز بانکهای دولتی جهت جبران هزینه‌های ریسک پذیری آنها (نفوذ غیر مجاز به اطلاعات حسابهای مشتریان) را تا سقف یک درصد بودجه فناوری و اطلاعات هر بانک به عمل آورد.

تبصره - بانک مرکزی دستورالعمل مربوط به این ماده را ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۱۷ - سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران مکلف است استفاده از بانکداری الکترونیکی (به‌ویژه پرداخت الکترونیکی) را به عنوان الگوی رفتاری در برنامه‌های خود مورد تأکید قرار دهد. سازمان مذکور به منظور آشنایی عموم با امکانات جدید فراهم شده توسط شبکه بانکی مکلف است در خصوص پیامهای بازرگانی با محتوای آموزشی مربوط به موضوع بانکداری الکترونیکی (به‌ویژه پرداخت الکترونیکی) تسهیلات فرهنگی ویژه قایل گردد. تبصره - پیامهای بازرگانی فوق‌الذکر از بیست درصد پیامهای بازرگانی هر بانک در سال تجاوز ننماید.

ماده ۱۸ - وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند پس از ابلاغ این آیین‌نامه با استفاده از بسته‌های آموزشی بانکداری الکترونیکی تدوین شده توسط بانک مرکزی، محتوای آموزشی مناسب در خصوص مفاهیم کاربردهای بانکداری و پرداختهای الکترونیکی را در برنامه‌های آموزشی خود در سال ۱۳۸۷ بگنجانند.

ماده ۱۹ - وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی و ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلفند تمهیدات لازم را با هماهنگی تمامی اصناف در خصوص پذیرش کارتهای صادر شده شبکه بانکی کشور، از طریق پایانه‌های حضوری و غیر حضوری به گونه‌ای فراهم کنند که تا پایان سال ۱۳۸۷ اصناف تحت پوشش، امکان دریافت وجه کالا و خدمات را از طریق کارت

تصویب نامه هیئت وزیران

داشته و خدمات خود را بدون تبعیض به دارندگان کارت ارائه کنند. اصناف مکلفند از ابتدای سال ۱۳۸۸ بدون دریافت وجه اضافی از دارندگان کارت نسبت به پذیرش کارتهای بانکی به عنوان ابزار پرداخت وجه کالا و خدمات اقدام نمایند. وزارت بازرگانی ضمن هماهنگی با بانک مرکزی بر حسن اجرای این ماده نظارت خواهد نمود.

ماده ۲۰ - کلیه دستگاههای اجرایی که بابت خدمات یا اختیارات قانونی خود از مراجعان وجه دریافت می کنند، مکلفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه از طریق امکانات شبکه بانکی کشور نسبت به فراهم آوردن امکان پرداخت الکترونیکی حضوری و غیر حضوری بابت موارد یادشده اقدام نمایند. دستگاه مربوط در صورت لزوم بودجه لازم را در بودجه سنواتی لحاظ خواهد نمود.

ماده ۲۱ - کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند معادل کمکهای غیر نقدی خود به کارکنان را از ابتدای سال ۱۳۸۷ از طریق کارتهای بانکی فاقد قابلیت برداشت نقد و قابل استفاده از طریق پایانههای فروش و درگاههای پرداخت اینترنتی ارائه نمایند.

ماده ۲۲ - کلیه دستگاههای اجرایی به خصوص وزارتخانههای کشور، بازرگانی و راه و ترابری مکلفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه در خصوص ایجاد و راهبری سامانههای پذیرش کیف پول الکترونیکی در محلهایی که پرداخت سریع وجه مورد نیاز باشد، نظیر سامانه های حمل و نقل درون و برون شهری (تاکسی، اتوبوس، مترو و غیره)، مراکز اخذ عوارض و مانند آنها، اقدامات لازم را با هماهنگی بانک مرکزی و با همکاری شبکه بانکی کشور به عمل آورند. کارتهای حاوی کیف پول الکترونیکی باید توسط شبکه بانکی کشور صادر شده و با داشتن قابلیت انجام تراکنش سریع و برون خطی در تمامی پایانههای بانکی مجاز کشور امکان تراکنش داشته باشند. همچنین شبکه بانکی کشور مکلف است حسب نیاز دستگاههای موضوع این ماده، خدمات مربوط به پذیرش و صدور کارتهای مزبور را به انجام رساند.

ماده ۲۳ - به منظور فراهم آوردن ویژگیهای امنیتی کامل تر در عملیات بانکداری الکترونیکی و امکان ارائه خدمات بیشتر به دارندگان کارتهای بانکی، بانکها موظفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه برنامه زمان بندی صدور و جایگزینی کارتهای دو گانه (هوشمند و مغناطیسی) را مطابق با مشخصات و استانداردهای اعلام شده از جانب بانک مرکزی برای مشتریان به بانک مرکزی اعلام نماید، به طوری که این کارتها، جایگزین تمامی کارتهای قبلی شده و بتواند تمامی خدمات سایر کارتهای بانکی را ارائه نمایند.

۱۸۴۵ شماره ۳۹۳۹۳ هـ

تاریخ ۳۶۰۰/۲۲/۱۳۸۶

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۲۴ - به منظور به روز آوری و شفاف سازی حسابهای دولتی (منابع ، مصارف، هزینه، درآمد)، وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) موظف است نسبت به تبدیل کلیه حسابهای دولتی به حسابهای متمرکز و بر خط در سراسر کشور و ایجاد امکان جمع آوری الکترونیکی کلیه وجوه واریزی به حسابهای فوق در بانک، حداکثر تا شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه اقدام نماید.

ماده ۲۵ - در اجرای تبصره (۴) بند "ط" ماده (۳۳) قانون برنامه چهارم توسعه، به منظور رفع مشکلات احتمالی استفاده کنندگان از خدمات بانکداری الکترونیکی در سطح کشور، وزارت دادگستری موظف است ساز و کارهای لازم به منظور راه اندازی دادگاههای خاص بانکداری الکترونیکی را به قوه قضاییه ارائه نماید.

ماده ۲۶ - به منظور حمایت از صنایع داخلی، وزارت صنایع و معادن موظف است به گونه ای برنامه ریزی نماید که امکان تولید تجهیزات پرداخت الکترونیکی (POS، ATM، کیوسک ارائه خدمات و بانکداری همراه) مورد نیاز برنامه جامع توسعه بانکداری الکترونیکی با کیفیت مناسب در کشور فراهم شود.

ماده ۲۷ - مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه بر عهده بانک مرکزی بوده و مفاد آن نافی وظایف و اختیارات آن بانک در خصوص گسترش و اجرای مطلوب بانکداری الکترونیک نمی باشد. بانک مرکزی گزارش پیشرفت این آیین نامه را به همراه نحوه همکاری دستگاههای اجرایی، هر سه ماه یک بار به هیئت وزیران ارائه می دهد.

پرویز داودی

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری ، دفتر رئیس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه ، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر معاون اجرایی رییس جمهور، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل حقوقی ، اداره کل قوانین ومقررات کشور، کلیه وزارتخانه ها، سازمانها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، استانداری های سراسر کشور، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.